

BIPT

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

**MEDEDELING VAN DE RAAD VAN HET BIPT
VAN 20 FEBRUARI 2014
BETREFFENDE
DE VERKLARING VAN OVEREENSTEMMING VAN HET
KOSTENTOEREKENINGSSYSTEEM VOOR BPOST VOOR 2012 OP
BASIS VAN DE VERSLAGEN OPGESTELD DOOR HET COLLEGE VAN
COMMISSARISSEN BIJ BPOST**

NIET-VERTROUWELIJKE VERSIE

INHOUDSOPGAVE

1. DOEL.....	3
2. RETROACTA.....	3
3. JURIDISCHE BASIS.....	3
4. CONFORMITEITSVERKLARING	4
4.1. BASISPRINCIPES.....	4
4.2. KWALITEIT VAN INFORMATIE.....	5
4.3. ELEMENTEN VOORGELEGD TER CONTROLE DOOR HET COLLEGE.....	6
4.3.1. <i>Het in overeenstemming brengen van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding</i>	6
4.3.2. <i>Verificatie van het causale verband tussen de cost drivers en de activiteit van de analytische boekhouding, waarbij dat principe ook geldt voor de toerekening van de BU's en de SU's</i>	7
4.3.3. <i>Verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van bpost</i>	11
4.3.4. <i>Verificatie van de juistheid van de classificatie van de producten in klasse « Voorbehouden », « Universeel », « Openbaar » en « Commercieel » (verplichting krachtens art. 8 van het KB)</i>	11
4.3.5. <i>Verificatie van de toerekening van de Global Sustaining</i>	12
4.3.6. <i>Verificatie van de processen / procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding</i>	14

1. DOEL

Deze mededeling betreft de publicatie van een verklaring van overeenstemming van de analytische boekhouding van bpost, conform artikel 11 van het koninklijk besluit van 11 januari 2006 tot toepassing van titel IV van de wet van 21 maart 1991.

2. RETROACTA

In zijn besluit van 30 mei 2007 heeft het BIPT de opdracht van het College van Commissarissen gespecificeerd in een document getiteld: "specificatie met betrekking tot de controle van de analytische boekhouding van bpost NV, om jaarlijks een conformiteitsverklaring op te stellen". Deze specificatie werd ter raadpleging voorgelegd.

De conformiteit van het kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2006 werd gepubliceerd op 12 november 2009. De conformiteit van het kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2007, 2008 en 2009 werd gepubliceerd op 23 maart 2012. Tenslotte werd ook de conformiteit van het kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2010 gepubliceerd op 9 augustus 2013.

Het College van Commissarissen heeft zijn verslag inzake de conformiteit van het kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2012 overgezonden aan het BIPT op 19 november 2013.

Het ontwerp van mededeling werd goedgekeurd door de Raad van het BIPT op 10 december 2013.

Vervolgens werd bpost geraadpleegd om de vertrouwelijke gegevens aan te duiden. Bpost heeft zijn antwoord verzonden op 9 januari 2014. De vertrouwelijke gegevens werden weggelaten in de tekst van dit ontwerp van mededeling.

Op 15 januari 2014 werd het ontwerp overgemaakt ter goedkeuring aan het College van Commissarissen van bpost. Het College van Commissarissen heeft het BIPT op 12 februari 2014 meegedeeld dat het geen opmerkingen heeft.

3. JURIDISCHE BASIS

- Artikel 144septies van de wet van 21 maart 1991 schrijft voor:

Het Instituut waakt erover dat:

- de in artikel 144quinquies bedoelde rekeningen worden gecontroleerd door een bevoegde instelling die onafhankelijk is van de leverancier van de universele dienst;
- jaarlijks een conformiteitverklaring wordt gepubliceerd.

- Art. 10 van het koninklijk besluit van 11 januari 2006 luidt:

"Art. 10. §1. De in de artikelen 8 en 9 bedoelde boekhouding wordt elk jaar geverifieerd door het College van Commissarissen.

§ 2. In het mandaat van het College wordt bepaald dat zijn opdracht verder reikt dan de controle op de financiële jaarrekening en ook het onderzoek van de interne analytische boekhouding inhoudt.

§ 3. De analytische boekhouding wordt gecontroleerd volgens een specificatie die door het Instituut wordt opgesteld.

- Het besluit van het BIPT van 30 mei 2007 specificeert de verschillende punten waarvan de kosten dienen te worden gecontroleerd:

Kenmerken van het kostentoerekeningsstelsel.

- Het in overeenstemming brengen van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding.
- Verificatie van het causale verband tussen de cost drivers en de activiteiten die in de analytische boekhouding opgenomen zijn, waarbij dat principe ook geldt voor de toerekening van de BU's en de SU's.
- Verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van bpost.
- Verificatie van de juistheid van de classificatie van de producten in klasse "Voorbehouden", "Universeel", "Openbaar" en "Commercieel" (verplichting krachtens art. 8 van het KB).
- Verificatie van de toerekening van de Global Sustaining.
- Verificatie van de processen / procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding."

4. CONFORMITEITSVERKLARING

Het BIPT is nagegaan of de opdracht die werd toegekend aan het College van Commissarissen conform de voorschriften van het BIPT van 30 mei 2007 was.

Het BIPT noteert dat het College van Commissarissen verklaart dat zijn opdracht werd uitgevoerd in overeenstemming met de "International Standards on Auditing" ("ISA") 4400 ("Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie").

De opmerkingen en conclusies van het College van Commissarissen worden hieronder samengevat, zij worden per punt uit de specificatie van 30 mei 2007 vermeld.

4.1. Basisprincipes

Deze basisprincipes zijn van toepassing wanneer het gaat om kosten of inkomsten.

Het kostentoerekeningssysteem moet voldoen aan de volgende principes:

- **Causaliteitsbeginsel:** de kosten moeten direct of indirect worden toegeschreven aan de diensten die de kosten hebben "veroorzaakt". Dit veronderstelt dat de relevantie van elke kostenpost wordt nagegaan, dat de relevante kostenfactor ("cost driver") wordt geïdentificeerd en gekwantificeerd en dat die cost driver wordt gebruikt voor het toewijzen van de daarmee overeenstemmende kosten.

Methodes van het type "Activity-Based Costing" (ABC) moeten worden gebruikt. ABC is een methode die gebaseerd is op cost drivers die de kosten volgen en toewijzen aan de hand van de uitgevoerde activiteiten en waarbij duidelijke oorzakelijke verbanden kunnen worden gelegd tussen de activiteiten, de kosten die ermee verband houden en de resultaten van die activiteiten.

- **Objectiviteitsbeginsel:** de toewijzing van de kosten moet objectief zijn en mag geen voor- of nadelen inhouden voor de operator of voor bepaalde producten, diensten of netwerkelementen.
- **Consistentiebeginsel:** de verdelingsregels moeten, in de mate van het mogelijke, vergelijkbaar zijn van jaar tot jaar. Wanneer veranderingen in de methode, structuur, interne organisatie of werking een aanzienlijke impact hebben, moeten de aard en de rechtvaardiging van die veranderingen duidelijk worden uiteengezet.
- **Transparantiebeginsel:** het systeem voor kostentoerekening moet worden toegelicht in een gedetailleerde en volledige documentatie. De operator moet de gebruikte methodes en het toerekeningssysteem uitvoerig kunnen uitleggen.

4.2. Kwaliteit van informatie

Naast het feit dat het kostentoerekeningssysteem moet voldoen aan het causaliteits-, objectiviteits-, consistentie- en transparantiebeginsel, moet de informatie die door het systeem wordt gebruikt en de informatie die eruit wordt gehaald:

- **Relevant** zijn: namelijk nuttig zijn voor het besluitvormingsproces (in dit geval gaat het om de besluiten die door de regulator kunnen worden genomen) en te gepasten tijde beschikbaar zijn;
- **Betrouwbaar** zijn, namelijk volledig, vrij van materiële fouten en systematische fouten, waardoor een waarheidsgetrouw beeld wordt weergegeven. Wanneer monsters gebruikt worden om de toewijzing van de kosten af te leiden, moeten de steekproefmethodes steunen op erkende statistische technieken;
- **Vergelijkbaar** zijn, om zo de ontwikkelingen en verschillen in de tijd tot uiting te brengen;
- **Materieel** zijn: informatie is materieel als de weglating ervan of een onjuiste weergave redelijkerwijze een invloed zou hebben op de interpretatie van de resultaten of de besluiten die op basis van het kostentoerekeningssysteem moeten worden genomen;
- **Verifieerbaar** zijn: de gegevens moeten kunnen worden gevolgd en op elkaar worden afgestemd aan de hand van een toewijzingsprocedure, vanaf de brongegevens tot het eindresultaat. De operator moet bovendien de nodige gegevens bewaren om de controle van het kostentoerekeningssysteem mogelijk te maken.

4.3. Elementen voorgelegd ter controle door het College

4.3.1. Het in overeenstemming brengen van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding

Elk jaar moet bpost ervoor zorgen dat er een overeenstemming tot stand wordt gebracht en gegarandeerd tussen de bedragen die in haar analytische boekhouding opgenomen zijn en diegene die in haar algemene boekhouding staan (General Ledger) op het vlak van haar bedrijfskosten en -opbrengsten (60-64 / 70-74)¹. Daartoe verstrekt bpost ook de resultatenrekening van het overeenstemmende jaar, om de verificatie door de controleinstanties te vergemakkelijken².

Die verzoening neemt concreet de vorm aan van een tabel waarin de volgende informatie staat:

- het totale bedrag van de bedrijfskosten en -opbrengsten die in de algemene boekhouding opgenomen zijn;
- het totale bedrag van de bedrijfskosten en -opbrengsten die in de analytische boekhouding opgenomen zijn;
- de elementen van kosten of opbrengsten die eventuele verschillen rechtvaardigen, samen met de bijbehorende bewijsstukken.

Bovendien zal bpost een lijst van producten met hun respectieve bedrijfskosten en -opbrengsten verstrekken die voortkomen uit de analytische boekhouding³. Het totaal van die kosten en opbrengsten van die producten moet overeenstemmen met het totaal van de kosten en opbrengsten die opgenomen zijn in de verstrekte overeenstemmingstabel.

Er moet nog een andere tabel worden verstrekt waarin de inputgegevens van het OROS-systeem staan; die tabel moet worden gedetailleerd op de volgende niveaus:

- 1) budgettaire eenheid
- 2) responsibility center (RC)
- 3) grootboekrekening
- 4) overzicht van de grootboekrekening.
- 5) middel
- 6) project
- 7) "resource pool" (RP)
- 8) bureau code group (BCG)
- 9) referentie-ID

Wegens de aard ervan worden de elementen van kosten en opbrengsten die tot doel hebben de verschillen te rechtvaardigen tussen de twee bronnen - de analytische boekhouding en de algemene boekhouding - ingedeeld bij Global Sustaining⁴ (cf. behandeling van de Global Sustaining).

¹ Krachtens het koninklijk besluit van 11 januari 2006, artikel 21, § 1.

² Krachtens het koninklijk besluit van 11 januari 2006, artikel 20.

³ Krachtens het koninklijk besluit van 11 januari 2006, artikel 21, §2 en 3.

⁴ Global Sustaining, dat van nature uit generiek en algemeen is, ongeacht in termen van opbrengsten of van kosten, kan niet rechtstreeks worden toegerekend aan de "Business Units", Service Units of aan de producten van bpost. Het gaat onder meer om kosten van diverse bedrijfskosten, van Algemene Directie, audit, consolidatie, communicatie, enz.

De taak van het College bestaat erin (1) na te gaan of de overeenstemming daadwerkelijk is bereikt, met name ten opzichte van de basisrapporten (van het type balans- en resultatenrekening bestemd voor de NBB), (2) na te gaan of alle elementen die de verzoening mogelijk maken, correct zijn geïdentificeerd en uitgelegd en (3) de beschrijving en het bedrag van de eventuele verschillen te valideren.

Vaststellingen van het College voor punt 4.3.1.

De bedrijfsopbrengsten opgenomen in de analytische boekhouding konden worden afgestemd met de bedrijfsopbrengsten van de algemene boekhouding. De elementen die deze afstemming mogelijk maken, werden geïdentificeerd en naar behoren verklaard.

We hebben een reconciliatieverschil vastgesteld tussen de bedrijfskosten zoals opgenomen in de analytische boekhouding (€ 1.921.527.068,46) en de bedrijfskosten zoals opgenomen in de algemene boekhouding (€ 1.921.320.827,46). Het verschil bedraagt € 206.241 meer bedrijfskost in de analytische boekhouding. Het verschil wordt verklaard doordat de kostentoe wijzing in de analytische boekhouding gedaan werd op basis van de algemene boekhouding op datum van 18 januari 2013, terwijl bij de definitieve afsluiting van de algemene boekhouding correctieboekingen werden uitgevoerd. De correctieboekingen hebben betrekking op voorzieningen voor bonussen.

4.3.2. Verificatie van het causale verband tussen de cost drivers en de activiteit van de analytische boekhouding, waarbij dat principe ook geldt voor de toerekening van de BU's en de SU's.

bpost verstrekt de referentielijst van de voornaamste cost drivers die een rol spelen in het costing-model en in de processen van bpost. Men kan zes grote types van cost drivers vermelden:

- van de SU-middelen naar de activiteiten van de SU's;
- van de activiteiten van de SU's naar de "cost objects" van de SU's;
- van de SU-"cost objects" naar de BU-middelen;
- van de BU-middelen naar de activiteiten van de BU's;
- van de BU-activiteiten naar de "cost objects" van de BU's;
- verband tussen de operationele en niet-operationele activiteiten (zowel binnen de SU's als binnen de BU's).

Elk jaar moet bpost het volgende verstrekken:

- een lijst van de voornaamste veranderingen in verband met de cost drivers die een rol spelen in het costing-model;
- een lijst van motiveringen wat de doorgevoerde veranderingen betreft;
- de verificatie van de aard van het causale verband (tussen de bron en de bestemming) alsook de inhoud/rechtvaardiging. De verificatie zal gericht zijn op dat logische verband tussen de bron en de bestemming, afhankelijk van de bestaande knelpunten met betrekking tot het logische verband op het niveau van bpost.

Het eerste jaar van verificatie en certificatie van de analytische boekhouding van bpost door het College stemde overeen met het referentiejaar. In dat jaar heeft bpost zijn referentielijst van de voornaamste cost drivers verstrekt. De volgende jaren moet bpost de bewijzen documenteren en verstrekken in verband met de veranderingen die zijn doorgevoerd ten opzichte van die referentielijst. Die lijst zal worden opgesteld ten opzichte van de documenten die het jaar voordien zijn verstrekt.

De taak van het College bestaat erin om voor de jaren die op het referentiejaar volgen, na te gaan of (1) de causale verbanden tussen de cost drivers en de activiteiten van de ABC na de doorgevoerde veranderingen economisch aanvaardbaar zijn.

Vaststellingen van het College voor punt 4.3.2.

1. Nazicht en documentatie van de wijzigingen in cost drivers

- Het BIPT vraagt om jaarlijks een lijst te verschaffen met de voornaamste veranderingen i.v.m. de cost drivers, een lijst met motiveringen voor de doorgevoerde veranderingen en een verificatie van het logische verband tussen de bron en de bestemming. De informatie die door bpost ter beschikking werd gesteld, bestaat uit verschillende LOG-files in Excel waar de voornaamste wijzigingen in drivers, resources, activiteiten en producten opgenomen zijn. Per toewijzingsstap, dus per sequentie, werd(en) één of meerdere LOG-files ter beschikking gesteld. Over het gebruik van deze LOG-files kunnen volgende opmerkingen gemaakt worden:
 - Bpost heeft onze aanbevelingen van 2011 met betrekking tot het gebruik van LOG-files opgevolgd: (i) de lay-out van de LOG-files werd gestandaardiseerd, (ii) een centraal punt voor documentatie van alle veranderingen in resources, activiteiten en producten per sequentie in de kostallocatie werd ingevoerd, (iii) de 2012 LOG-files bevatten enkel aanpassingen met betrekking tot de betreffende periode, (iv) de meeste LOG-files definiëren duidelijk de aard en de motivering van het element dat werd gewijzigd (resource, activiteit of product). Ingeval de aard of de motivatie niet voldoende duidelijk waren in de LOG-file, hebben we de nodige uitleg en onderbouw ontvangen van het management.
 - De statussen (new, delete, update) die worden gebruikt in de LOG-files hebben geen duidelijk definities. De status “update” wordt gebruikt voor grote verscheidenheid aan veranderingen: (i) verandering als gevolg van wijzigingen in organisatiestructuur, (ii) groepering van activiteiten of resources, wijzigingen in driver benamingen,... Om deze reden bevelen we aan dat een duidelijke definitie van elke actie geformaliseerd wordt (new, delete, update), zodat elke actie door iedereen op dezelfde manier wordt geïnterpreteerd.
 - De inhoud van een activiteit zoals opgenomen in de LOG-files kan niet altijd begrepen worden enkel op basis van zijn code in de LOG-files. In dit kader zou het aan te raden zijn om een soort “activiteitenwoordenboek” te ontwikkelen die meer uitleg geeft over de activiteit. We dienen hierbij wel te vermelden dat we de nodige uitleg en onderbouw hebben ontvangen van het management op onze vragen.
 - In de LOG-files is geen informatie beschikbaar met betrekking tot nieuw gecreëerde driver namen. We dienen hierbij te verduidelijken dat er tijdens 2012 slechts 3 nieuwe driver namen werden gecreëerd, waarvan 2 automatisch door het systeem werden aangemaakt. Daarenboven hebben we de nodige uitleg en onderbouw ontvangen van het management.

2. Evaluatie van wijzigingen in cost drivers

- Wij hebben steekproefsgewijs 25 wijzigingen geselecteerd en de economische aanvaardbaarheid van de wijziging geëvalueerd. Op basis van onze werkzaamheden kunnen wij besluiten dat we geen bemerkingen hebben op de economische aanvaardbaarheid van de doorgevoerde wijzigingen:
 - De activiteiten collect, distribution and BOM werden gegroepeerd om het kostmodel en het onderhoud ervan te vereenvoudigen door het aantal combinaties te verminderen. Hierdoor kan bpost (i) meer verstaanbare operationele rapporten opmaken (ii) een uniforme taal ontwikkelen voor alle operationele processen binnen bpost. Dergelijke vereenvoudiging zou kunnen leiden tot minder causaliteit.
 - Sommige activiteiten die in 2011 werden verdeeld via de driver %Cost werden in 2012 gegroepeerd in minder activiteiten die op hun beurt via %Cost worden verdeeld. Hierbij herhalen we dat, ondanks de driver niet verandert ten opzichte van 2011, het management de mogelijkheid kan onderzoeken om een meer geschikte driver te gebruiken.
- Sinds 2010, wordt een groot deel van de ondersteunende diensten reeds naar de operationele diensten/resources verdeeld in het boekhoudsysteem I-promis. Deze verandering werd doorgevoerd in het kader van de implementatie van de nieuwe interne rapporteringstructuur "Full Income Statement" ("FIS"). Vanaf 2010 werden hierbij alle niet-operationele kosten gerelateerd aan energie, aankoopdienst, ICT, Human Resources, kuisdiensten, facility management, general cost en Corporate Project Managers doorgerekend aan operationele resources via cost drivers. In het kostmodel (OROS) werden de kosten van deze ondersteunende activiteiten als dusdanig al rechtstreeks toegewezen aan operationele resources. We hebben in dit verband volgende bijkomende procedures uitgevoerd:
 - De hierboven beschreven kosten in de boekhouding (I-promis) konden worden aangesloten met het detail van de doorgefactureerde kosten.
 - De economische aanvaardbaarheid van de cost drivers werd geëvalueerd en op basis van onze werkzaamheden kunnen wij besluiten dat we geen bemerkingen hebben op de economische aanvaardbaarheid van deze cost drivers. Voor ICT hebben we de op een totaal van 14 ICT subactiviteiten de drivers van 5 belangrijkste ICT subactiviteiten geëvalueerd. Voor de andere hierboven beschreven kosten hebben we alle drivers geëvalueerd.
 - Voor 25 toewijzingen naar operationele activiteiten werden cost drivers afgestemd en herberekend met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database. De achterliggende database waarmee deze cost drivers werden afgestemd, is de analytische boekhouding in I-promis.
 - De toegewezen kosten in de boekhouding naar operationele resources (I-promis) konden worden aangesloten met de respectievelijke resources in het kostmodel (OROS).
- In het kostmodel (OROS) werden de kosten van deze ondersteunende activiteiten als dusdanig al rechtstreeks toegewezen aan operationele resources. In het kader van de hierboven beschreven procedures hebben we volgende bijkomende procedures uitgevoerd:

- De hierboven beschreven kosten in de boekhouding (I-promis) konden worden aangesloten met het detail van de toegewezen kosten.
- De economische aanvaardbaarheid van de cost driver werd geëvalueerd en op basis van onze werkzaamheden hebben we volgende bevindingen:
 - De kostenallocatie van de energiekosten van 2012 is gebaseerd op de gebudgetteerde consumptie voor 2012 van ieder gebouw. Dit budget is volledig gebaseerd op de effectieve kosten van 2011 per gebouw. Deze gebouwen zijn toegewezen aan “business units” in I-promis. Tijdens onze procedures, merkten we op dat er geen consumptie budget beschikbaar is voor nieuwe business units aangezien deze geen kosten hebben opgelopen in 2011. Bijgevolg worden geen energiekosten toegewezen aan nieuwe business units. We merken hierbij evenwel op dat deze vaststelling enkel betrekking heeft op niet operationele business units (centrale kosten), in het kader van de overgang naar een “flexible open space” kantoor in 2012. We bevelen aan dat in de toekomst en in de mate van het mogelijke voor nieuwe business units een inschatting wordt gemaakt van de energieconsumptie, zodat aan de business units toch kosten worden doorgerekend.
 - Het department "Purchasing & Supply" is onderverdeeld in verschillende operationele groepen op basis van het type van kosten waarvoor services worden verleend. De “Purchasing & Supply” kosten naar deze operationele groepen is gebaseerd op de maandelijkse VTE's van elk van de operationele groepen. Daarna worden de kosten van elke individuele operationele groep toegewezen aan één of meerdere resource pools op basis van vaste percentages. Deze vaste percentages werden bepaald bij het opzetten van het FIS model in 2010. We bevelen aan dat mogelijke wijzigingen in drivers en bijgevolg het toegepast percentage jaarlijks worden onderzocht.
 - De ICT business unit verleent verschillende interne diensten en bijgevolg worden de ICT kosten opgesplitst per dienstverlening. Daarna worden deze dienstverleningen toegewezen aan de business units op basis van een specifieke driver per dienstverlening. We hebben op een totaal van 14 dienstverleningen de 5 belangrijkste ICT dienstverleningen en zijn drivers geëvalueerd. De dienstverlening “Workstations” heeft 1 driver en is een gegroepeerde dienst die in 2011 bestond uit 8 drivers. Hoewel de hergroepering van 8 drivers in 2011 naar slechts 1 driver in 2012 voor een vereenvoudiging van het systeem zorgt, zou dergelijke vereenvoudiging kunnen leiden tot minder causaliteit.
 - Voor 25 toewijzingen naar operationele activiteiten werden cost drivers afgestemd en herberekend met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database. De achterliggende database waarmee deze cost drivers werden afgestemd, is de analytische boekhouding in I-promis.
 - De toegewezen kosten in de boekhouding naar operationele resources konden worden aangesloten met de respectievelijke resources in het kostmodel (OROS).

4.3.3. Verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van bpost.

Op het niveau van de Costing kunnen twee soorten van gegevens worden geïdentificeerd: de structuurgegevens van het model en de inputgegevens van het model. Er dient te worden gefocust op de tweede categorie. De inputgegevens kunnen slaan op de cost drivers en/of op de middelen.

De middelen komen impliciet van de "General Ledger" en worden gehergroepeerd. Wat de cost drivers betreft, bestaat de meerderheid uit volumes of statistieken. Onder "statistieken" wordt verstaan, de volumegegevens per product dat een eigen pricing heeft.

Het College kan een product, een gamma van producten en het niveau van specificatie bepalen waarvoor het een overzicht wil krijgen. De taak van het College bestaat erin de processen na te gaan met betrekking tot het invoeren van statistische gegevens in het model.

Vaststellingen van het College voor punt 4.3.3.

Op basis van een selectie van 5 producten, hebben we voor elk van deze producten 5 activiteiten en voor elk van deze activiteiten één bijhorende resource geselecteerd. De uit deze selectie voortvloeiende resource en activity drivers werden geanalyseerd. Voor elke driver hebben wij het proces van het kostmodel (OROS) tot de uiteindelijke bron van informatie nagegaan en afgestemd. Uit onze uitgevoerde procedures is gebleken dat de resource en activity drivers konden afgestemd worden met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database. Voor de activity en resource drivers zijn de achterliggende databases waarmee de brongegevens werden afgestemd respectievelijk "Promeas" en "import file".

4.3.4. Verificatie van de juistheid van de classificatie van de producten in klasse « Voorbehouden », « Universeel », « Openbaar » en « Commercieel » (verplichting krachtens art. 8 van het KB).

Krachtens de artikelen 8, 9 en 20 van het koninklijk besluit van 11 januari 2006 en van artikel 144quinquies van de wet van 21 maart 1991, verstrekt bpost elk jaar een lijst van de producten/diensten met hun respectieve type (R, U, P, C).

Het BIPT is verantwoordelijk voor de rangschikking van die producten en deelt die rangschikking mee aan het College.

Op basis van de documenten die aan het BIPT en aan het College verstrekt zijn, doet bpost een voorstel voor de vaststelling van de classificatie van de nieuwe producten die door bpost worden gecreëerd ten opzichte van de voormelde referentielijst.

Die classificatie moet opgesteld zijn op grond van de volgende principes:

- De diensten die gerangschikt zijn als 'V' (voorbehouden) zijn de voorbehouden diensten die onder de universele dienst vallen, zoals ze gedefinieerd zijn in art. 144octies van de wet;
- De diensten die gerangschikt zijn als 'U' zijn de niet-voorbehouden diensten die onder de universele dienst vallen, zoals ze gedefinieerd zijn in art. 142 van de wet;
- De diensten die gerangschikt zijn als 'O' zijn de taken van openbare dienst die aan de Staat mogen worden gefactureerd (art. 12 en 13 van het beheerscontract tussen bpost en de Staat);
- De diensten die gerangschikt zijn als "C" zijn de diensten die door bpost worden verricht en die niet tot een van de voorgaande categorieën behoren.

De taak van het College bestaat erin de naleving van de classificatie in de analytische boekhouding te verifiëren.

Vaststellingen van het College voor punt 4.3.4.

De lijst met 1.074 producten (exclusief de producten die betrekking hebben op global sustaining), zoals ons overgemaakt door bpost, werd integraal afgestemd met de naar het BIPT door te sturen lijst van producten van 2012. Bpost heeft echter op bepaalde momenten de lijsten met producten en bijhorende classificatie 2008, 2009, 2010 en 2011 overgemaakt aan het BIPT, maar wij begrijpen dat het BIPT deze lijsten nooit formeel heeft goedgekeurd. Omwille hiervan, hebben we alternatieve procedures uitgevoerd. Deze procedures bestonden erin (i) na te gaan of alle producten waaraan kosten werden toegewezen ook op de lijst werden opgenomen en aldus een relevante classificatie hebben en (ii) het bekomen van een afdoende toelichting van andere belangrijke wijzigingen in de classificatie of nieuwe productdefiniëringen ten aanzien van de lijst van 2011.

[VERTROUWELIJK]

4.3.5. Verificatie van de toerekening van de Global Sustaining.

Per definitie kunnen de elementen van kosten en opbrengsten die in de Global Sustaining opgenomen zijn, niet rechtstreeks worden toegerekend aan een product of aan een groep van producten in het bijzonder.

De taak van het College bestaat erin om na te gaan of de toerekeningswijze en de veranderingen ten opzichte van het voorgaande jaar correct en voldoende beschreven zijn.

Vaststellingen van het College voor punt 4.3.5.

Volgende vaststellingen kunnen worden geformuleerd:

1. Artikel 13, 1° van de vierde beheersovereenkomst stelt dat de financiële tussenkomst die de Staat krachtens artikel 3,§2, 4° van de wet van 21 maart 1991 verschuldigd is tot dekking van de lasten die voor De Post voortvloeien uit haar taken van openbare dienst, wordt berekend op basis van de reële kosten die volgens de analytische boekhouding van bpost bedoeld in de artikelen 144quinquies en 144sexies van dezelfde wet aan deze taken moeten worden toegerekend, en tevens rekening houdt met de opbrengsten eigen aan die taken. Volgens deze overeenkomst worden de opbrengsten verbonden aan deze diensten dus integraal in rekening genomen.

Artikel 3, §2, 4° van de wet van 21 maart 1991 stelt dat het beheerscontract de vaststelling, de berekening en de betalingsmodaliteiten van eventuele toelagen ten laste van de algemene uitgavenbegroting van het Rijk regelt, waarvan de Staat de toekenning aanvaardt tot dekking van de lasten die voor het overheidsbedrijf voortvloeien uit zijn taken van openbare dienst, rekening houdend met de kosten en de ontvangsten eigen aan deze taken, en met de exploitatievoorwaarden die bij of krachtens de wet, of door het beheerscontract, worden opgelegd en, wat de personeelskosten betreft, met de evolutie van vergelijkbare lonen in de Rijksbesturen. Bpost houdt in zijn interne berekeningswijze van de globale kosten verbonden aan de productgroep met P-classificatie niet altijd rekening met de kosten en opbrengsten van die P-producten die een positieve marge genereren. In dat geval heeft dit impact op de toerekening van de global sustaining aan de productgroep met P-classificatie.

2. De global sustaining kosten bevatten alle niet rechtstreeks of onrechtstreeks toewijsbare kosten. Bpost maakt ook een opsomming van de global sustaining gerelateerde opbrengsten (zoals de doorrekening van bepaalde, in global sustaining opgenomen kosten) maar wijst deze evenwel niet toe.
3. De belangrijkste wijziging ten opzichte van 2011 betreft het feit dat de directe en de indirecte kosten voor "Finance", "Accounting" en "Corporate Audit" in 2012 werden opgenomen in de global sustaining kosten terwijl ze in 2011 opgenomen werden in Finance Cost Allocation van het FIS model via de verdeelsleutel % cost.

Met betrekking tot punt 1 en 2 merkt bpost op dat alle global sustaining opbrengsten en kosten gerapporteerd worden naar het BIPT volgens de vereisten vastgelegd door het Instituut. Deze wijst de global sustaining opbrengsten en kosten toe aan alle producten – geclassificeerd in de categorieën P, U en C.

4.3.6. Verificatie van de processen / procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding.

Verwijzend naar sommige elementen in punt 3.11. voert het costing-team elk jaar in het costing-model een reeks veranderingen door en past het die toe naar aanleiding van verschillende elementen:

- verandering van processen
- creatie / schrapping van producten
- verbetering van de modelvorming
- regulerende of wettelijke veranderingen / aanpassingen
- ...

Op grond van de interne procedures die door bpost zijn ingesteld, voert het team dat belast is met het bijhouden van de analytische boekhouding van bpost de noodzakelijke updates in zijn model door om in overeenstemming te zijn met de realiteit op het terrein en met de wettelijke en regulerende voorschriften waarmee het wordt geconfronteerd.

Die veranderingen, de validatie en de controle ervan, alsook de personen die gerechtigd zijn om toegang te krijgen tot de systemen en inlichtingen moeten nauwkeurig worden omschreven in interne procedures en documenten van bpost. Die laatste zal de elementen en de middelen moeten verstrekken aan de hand waarvan de controle-instanties goed kunnen controleren of die procedures alsook de toepassingsvoorwaarden ervan wel degelijk in acht zijn genomen.

De taak van het College bestaat erin zich ervan te vergewissen dat (1) de wijzigingen wel degelijk zijn geïnventariseerd en gedocumenteerd, volgens een goed opgestelde en duidelijke chronologie waarbij de ingestelde procedures worden nageleefd; (2) de wijzigingen zijn doorgevoerd door gemachtigde personen en, (3) die veranderingen concreet zijn vertaald in het costing-model.

Vaststellingen van het College voor punt 4.3.6.

Door middel van interviews, op basis van ontvangen informatie van de betrokkenen en op basis van een steekproef van 25 wijzigingen, hebben wij de procedures volgens dewelke de basisgegevens van de analytische boekhouding worden gewijzigd en/of ingevoerd, evenals de verschillende controles die deze procedures bevatten geanalyseerd. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden kunnen we bevestigen dat (i) de wijzigingen zijn geïnventariseerd en gedocumenteerd volgens een goed opgestelde en duidelijke chronologie waarbij de ingestelde procedures worden nageleefd, (ii) de wijzigingen zijn uitgevoerd door de volgens het organigram gemachtigde personen en (iii) de veranderingen concreet zijn vertaald in het costing-model.

Met betrekking tot (i) hebben wij vastgesteld dat het loggen van wijzigingen per sequentie (chronologie van de kostentoewijzing in OROS) manueel geïnventariseerd wordt in een excel bestand. Bovendien worden de wijzigingen sinds 2010 eveneens onderbouwd via LOG-files. We wensen hierbij evenwel de aandacht te vestigen dat alle informatie die is opgenomen in de LOG-files eveneens niet automatisch worden geregistreerd. Voor onze overige opmerkingen over het gebruik van de LOG-files verwijzen we naar punt 3 van huidig verslag.

Met betrekking tot (ii) en (iii) hebben wij op basis van van een steekproef van 25 wijzigingen vastgesteld dat de wijzigingen zijn uitgevoerd door de volgens het organigram gemachtigde personen en dat de veranderingen concreet zijn vertaald in het costing-model OROS.